

YAKLAŞAN AVRUPA PARASAL BİRLİĞİ SÜRECİNDE “GÜÇLÜ” VE “ZAYIF” EURO’NUN ETKİLERİ

Yüksel BİRİNCİ*

Özet**

Bu çalışmada; yaklaşan Avrupa Parasal Birliği sürecinde Euro'nun “zayıf” veya “güçlü” para olarak ortaya çıkması Avrupa'yı ekonomik ve politik açıdan nasıl etkileyeceği, ne gibi ekonomik ve politik avantajlar ve riskler meydana getireceği tartışılmaktadır. Sürekli istikrarlı bir Euro'ya sahip Parasal Birlik Avrupa'yı ekonomik ve politik açıdan geliştirebilir. İstikrarlı bir Euro ekonomik avantajları da beraberinde getirebilir. Euro, katılımcı ülkeler arasındaki döviz kuru risklerini ve değişim maliyetlerini ortadan kaldırmaktadır. Ayrıca finansal piyasalar derinlik kazanmakta, özellikle piyasalar daha çok şeffaflaşmakta ve sınır ötesi rekabet yoğunlaşmaktadır. Böylece, istikrarlı Euro ortak pazarı geliştirir ve ülkeler arasındaki ekonomik işbirliğini artırır. Ancak daha çok rekabet radikal, keskin yapısal değişiklikleri işletmelerin, işverenlerin ve ulusal ekonomik ve sosyal politikaların daha çok esnek olmasını gerektirir. Sonuçta; istikrarlı Euro'nun büyük bir Avrupa iç pazarının gerçekleşmesini sağlayacağı ve bunun geri dönüşünün olmayacağı açıktır.

1. Giriş

Alman Merkez Bankası Bundesbank'ın Başkanı H. Tietmeyer'in ifade ettiği gibi, “Avrupa, ekonomik ve politik entegrasyonu tutarlı bir şekilde daha ileri götürmek istiyorsa, sürekli fonksiyonel ve aynı zamanda istikrara yönelik parasal entegrasyona ihtiyacı vardır”¹. Bundesbank Başkanı, parasal entegrasyonu Avrupa'da refahın ve barışın sürekli olarak sağlanmasında bir garanti supabı olarak görmektedir. İstikrarlı parasal birliğin sağlanabilmesi için de bütün katılımcı ülkelerin Ortak Pazar'ın ger-

* Dr., İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, İktisat Politikası Anabilim Dalı.

** For the summary in English see the end page of the Article.

1 Tietmeyer, H.; “Währungspolitik und europäische Integration”, in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 60/15 Oktober 1997, s. 1.

çekleştirilmesinin ötesinde, politik alanda birçok konuda işbirliğine gitmeleri gerekmektedir.

Avrupa Parasal Birliği'nin oluşturulması, kıta ülkelerinin hem politik hem de ekonomik alanda entegrasyonunun gerçekleştirilmesinde önemli bir hedefi oluşturmaktadır. Bu hedefi kabul eden herkes, parasal birliğin doğru veya yanlış olduğunu sorgulamayacaktır². Maastricht Anlaşması'nda Avrupa Parasal Birliği'nin yürürlüğe girmesi için belirlenen geçiş süresi yavaşça sona ermektedir. Söz konusu anlaşmanın üzerinden yaklaşık yedi yıl geçmesine rağmen, Avrupa insanında rejim değişikliğinin doğurabileceği etkiler üzerinde bazı olumlu veya olumsuz beklentiler halâ mevcuttur. Özellikle, DM gibi yıllardan beri istikrarlı bir paraya sahip olan Alman toplumunda, yeni oluşacak Avrupa Parası 'Euro'nun DM kadar güçlü olabileceği yönünde kuşklar bulunmaktadır. Ayrıca, yeni para birimi Euro değişik ülkeler için, örneğin işletmeler ve işçiler açısından, ne gibi avantaj veya dezavantajları beraberinde getirecektir? Acaba, Avrupa Para Birliği iki Almanya arasında sağlanan parasal birlikte olduğu gibi yüksek oranlı transferlere sebep olacak mıdır?³ Döviz kuru uyumu olmaksızın ne gibi riskler meydana gelecektir veya belirli bir zaman sürecinde, geniş anlamda Politik Birliğin Avrupa'da sağlanamaması durumunda parasal birlik fonksiyonunu devam ettirebilecek midir gibi sorular Avrupa halkının ilgi alanına girmektedir.

Bu makalede söz konusu sorulara cevap verilmemekle birlikte, parasal birliğe giriş için gerekli uyum kriterleri kısaca açıklanıp, Avrupa Merkez Bankaları Sistemi içerisinde Avrupa Merkez Bankası'nın istikrarlı bir para yaratabilmesi için gerekli şartların neler olabileceği tartışıldıktan sonra, yukarıda ifade edilen soruların temelinde yatan, acaba doğacak yeni paranın 'Euro' güçlü veya zayıf olması durumunda Avrupa Birliği'nde ekonomik açıdan nasıl bir gelişme yaşanabileceği üzerinde durulmaktadır. Yani, yeni paranın vizyonu ve realitesi nasıl olmalıdır sorusuna cevap aranacaktır.

2. Maastricht Anlaşması'nın Safhaları ve Kriterleri

1989 yılında açıklanan Delors-Raporu, Maastricht Anlaşması (1992) çerçevesinde gerçekleştirilmesi düşünülen Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği'nin üç aşamalı planının temelini oluşturmaktadır. Maastricht Anlaşması'na göre parasal birlik belirli bir zaman içerisinde gerçekleştirilecektir. Plan, birinci safhada iktisat politikası kooperasyonunun mevcut kurumlar çerçevesinde oluşturulmasını ve bu zamana kadar yürürlükte olan sermaye hareketleri kontrollerinin kaldırılmasını öngörmekteydi.

2 J.M. Neumann, M.; "Ist Europa schon reif für die Waehrungsunion?", in: Aus Politik und Zeitgeschichte, Beilage/Das Parlament, 47/1997, s. 3.

3 Bofinger, P.; "Der Euro vor der Einführung", in: Aus Politik und Zeitgeschichte, Beilage/Das Parlament, 47/1997, s. 11.

1 Ocak 1994 tarihinde parasal birliğin ikinci safhası başlamış ve Avrupa Merkez Bankası'nın kurumsal bazda bir öncüsü olarak ise Avrupa Para Enstitüsü hayata geçirilmiştir.

1 Ocak 1999 tarihinde yürürlüğe girecek üçüncü safha ile birlikte Maastricht Anlaşması'nda öngörülen kriterleri yerine getiren Avrupa Birliği üyeleri parasal birlikte yerlerini alacaklardır. Bu değerlendirme Mayıs 1998'de devlet ve hükümet başkanları tarafından, 1997 yılına ait veriler dikkate alınarak uyum kriterlerini yerine getiren ülkeler tesbit edilerek yapılacaktır. Katılımcı ülkelerin seçimi ile birlikte yedi aylık parasal birliğe geçiş süreci içinde Avrupa Merkez Bankası ve Avrupa Merkez Bankaları Sistemi kurulacaktır.

Parasal birliğe geçişte uyulması gereken kriterler belirli bir görüşme sürecinin sonucudur ve üyelerin istikrar politikasının bir bakıma ölçülmesidir. Uyum kriterleri ise şunlardır⁴:

- *Fiyat seviyesi istikrarının üst düzeyde tutulması.*
Tutarlı bir istikrar politikası izlenmesi şeklinde de ifade edilen enflasyon kriteri, bir ülkenin fiyat artış oranı en çok istikrarlı üç üye ülkenin fiyat artış oranını en fazla yüzde 1.5 düzeyinde aşabilir. Aday ülkenin bu oranı aşması durumunda ise uyum kriterlerinden birini yerine getirmedikten parasal birliğe üyeliği askıya alınmış olur.
- *Döviz kurlarında ve uzun vadeli faiz oranlarında istikrarlı gelişme.*
Bir ülkenin döviz kurlarının, Avrupa Para Sistemi'nin döviz kur mekanizması içinde en az iki yıl istikrarlı bir gelişme göstermesi gerekir; yani aday ülkenin parası Maastricht Anlaşması'nın imzalandığı dönemde geçerli olan dalgalanma pariteleri içinde (± 2.25) hareket etmemelidir, parasını diğer üye ülke paraları karşısında devalüe etmemelidir. Diğer taraftan ise sermaye piyasası faiz oranları kriteri çerçevesinde bir ülkenin faiz oranları uzun vadede en çok istikrarlı üç üye ülkenin faiz oranını maksimum yüzde 2 oranında geçebilir.
- *Belirli bir oranı aşmayan devlet borçları ve yeniden borçlanma limiti.*
Birliğe katılımcı ülkenin kamu bütçesi açığı borç kriteri kapsamında önceden belirlenmiş oranı aşmamalıdır. Ülkenin bütün borçları GSYİH'nin yüzde 60'ını ve yeniden borçlanma oranı ise GSYİH'nin yüzde 3'ünü geçmemelidir.

Maastricht kriterlerinin yerine getirilmesi kamuda bütçe disiplini sağlayacaktır. Parasal birlikte bu disiplinin yürümemesi durumunda bazı üye ülkeler er veya geç Euro'da mali sıkıntılara gireceklerdir. Bu ülkeler, sonuçta kurulacak olan Avrupa Mer-

4 Meister, E.; "Aktuelle Fragen der europäischen Währungsunion und der Beschäftigungspolitik", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 32/1997, s. 3.

kez Bankası'nı baskı altına tutarak düşük faizli kredi talebinde bulunacaklardır. Uyum kriterlerinin asıl amacı Avrupa Merkez Bankası'nı bir veya birçok devletin baskıları karşısında korumaktır⁵.

Dünya genelinde enflasyon trendinin seyrinde bir düşüş görüldüğünden ilk iki kriterin özellikle çoğu Avrupa Birliği üyesi ülkeler açısından fazla bir sorun yaratmayacağı fikrinde birleşirken, üçüncü kriter olan borçlanma kriterinde tam tersi bir beklenti olduğu, yani ülkelerin bu kriteri yerine getirmede zorlanacağı tahmin edilmektedir.

3. Avrupa Merkez Bankaları Sistemi ve Avrupa Merkez Bankası

Avrupa Merkez Bankaları Sisteminin çekirdeğini 'kurumsal' uyum kriteri olarak da adlandırılan bağımsız Avrupa Merkez Bankası oluşturmaktadır. Ulusal merkez bankalarının bağımsızlığı da istikrarlı para politikasının hayata geçirilmesinin ve bunun ötesinde kabul edilebilir parasal birliğin politik olarak da önemli bir şartıdır. Bir merkez bankasının bağımsızlığı açısından önemli olarak kurumsal, fonksiyonel, personel ve finansal gibi unsurları sayabiliriz. Kurumsal bakımdan bağımsızlık demek ne Avrupa Merkez Bankası'nın ne ulusal bir merkez bankasının ve ne de bunların karar organlarının üyelerinin Anlaşma çerçevesinde kendilerine verilen emirleri, görevleri ve talimatları yerine getirirken Birliğin, hükümetlerin ve diğer kurum ve kuruluşlarının organlarından veya birimlerinden emir alamaz ve veremezler anlamına gelmektedir. Söz konusu kurum ve kuruluşlar da parasal otoritelerin kararlarını etkilemeyeceklerine dair taahhütte bulunmuşlardır. Fonksiyonel açıdan ise merkez bankalarının öncelikli görevi fiyat istikrarını sağlamaktır. Ayrıca merkez bankaları yöneticileri belirli bir süre için göreve atanırlar ve bu süre zarfında başkan ve yöneticilerin görevden alınabilmeleri ancak görevlerini yapmamaları veya kötüye kullanmaları durumunda mahkeme kararı ile mümkündür⁶.

İfade edildiği gibi, Avrupa Merkez Bankası karar almada ve uygulamada her türlü politik etkilerden bağımsız olarak hareket edecek ve talimat alıp veremeyecektir. Avrupa Merkez Bankası'nın belirlenmiş hedefi istikrarlı bir parasal alanın yaratılmasıdır. Ayrıca söz konusu banka doğrudan veya dolaylı olarak devlete kredi verme hakkına da sahip olmayacaktır.

Fransızların önerileri doğrultusunda Avrupa Merkez Bankası, destekleme tedbirleri vasıtasıyla döviz piyasalarına müdahale ederek suni olarak yaratılmak istenen rekabet avantajlarını önlemeye çalışmalıdır. Diğer bir ifadeyle, Avrupa ekonomisinin

5 Münster, W.; "Der Euro wird weich", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 4/1997, s. 7.

6 M Schmiedhuber, P.; "Die Europaeische Waehrung-Voraussetzungen der Einheitswaehrung", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 6/1996, s. 10.

rekabetini iyileştirmede döviz kuru bir enstrüman olarak kullanılmalıdır. Almanlar döviz kuru destekleme alımlarını kategorik olarak benimsememektedirler. Almanlara göre Bundesbank'ın tecrübeleri ispatlamıştır ki; bu tür milyarlara ulaşan müdahaleler sonuçta faydasız kalmakta, devalüasyonlar önlenememektedir. Bu tedbirler, daha çok temel hedefi para istikrarı olan Bundesbank'ın para politikası üzerindeki kontrolünü zayıflatmaktaydı. Avrupa Merkez Bankası'nı kendi asıl görevinden saptıracak bu tür tedbirlerden işin başından beri tasarruf etmek yararlı olacaktır görüşü hakimdir. Bu nedenle; Almanya, Fransızların bu önerisine sıcak bakmamaktadır. Ayrıca; O. Is-sing, Bundesbank'ın geleneğinin parasal birlik bazında devam ettirilmesi görüşünü ileri sürmektedir; yani Avrupa Merkez Bankası Birliğe geçiş süresi içinde para politikası stratejisini belirlemeli ve bir çelişkili durum nedeniyle de para miktarına yönelik bir politika izlemelidir. Avrupa Merkez Bankası'nın Bundesbank gibi güven verici bir geçmişi olmadığından özellikle ilk on iki ay içerisinde sıkı para politikası takip etmelidir; diğer taraftan ise, Euro'nun yürürlüğe girmesi sonrası parasal şartlar tahmin edilemeyecek bir şekilde değişebileceğinden sıkı para politikası uygulaması tavsiye edilmeyebilir. Bu bir çelişkidir. Bu nedenle Avrupa Merkez Bankası'na yeterli hareket alanı bırakılarak, inandırıcı bir para politikası izleme imkânı verilmelidir. Dolayısıyla Is-sing'e göre AMB para miktarına yönelik bir politika izlemelidir. Az katılımlı, yani güçlü Euro'ya sahip parasal birlik yaklaşık 200 milyon insanın yaşadığı alanı kapsayacaktır. Bu saha karşılaştırılabilir Amerika ve Japonya gibi büyüklüklerde bulunan gayri safi milli hasıla ve dış ticaret hacmine sahip olmaktadır. Bu bütünleşen Avrupa'nın ekonomik gücü şüphesiz uluslararası sermaye piyasalarında da kendini gösterecektir. Avrupalılar mevcut dar ve bölünmüş ulusal sermaye piyasalarını daha hacimli ve serbest piyasaya dönüştüreceklerdir. Bunun çekiciliği ve önemi önümüzdeki yıllarda uluslararası finans dünyasında artacaktır. Uluslararası sermaye hareketleri bu yeni Avrupa ortak piyasasını keşfedecekler ve aynı zamanda bundan istifade etmeye çalışacaklardır. Bu gelişmeden Euro kazançlı çıkarak hızlı bir şekilde istikrarlı ve güçlü paralar arasında yerini alabilir⁷.

4. "Güçlü" veya "Zayıf" Euro'nun Etkileri

Parasal birliğin üye ülkeler arasındaki tartışmaların merkezi ve parasal birliğin periferi ülkeleri ile arasındaki ilişki farklı ilgi alanları doğurmaktadır. Euro'nun güçlü veya zayıf olması tartışılmaktadır. Bir kısım ülke 'zayıf' parasal birliğin istikrara daha az önem vereceğinden hareketle enflasyon seviyesinin yükselebileceğini ileri sürerken; diğer bir kısım ülke de 'güçlü' Euro'nun özellikle istikrara daha az önem veren diğer ülkeler karşısında uluslararası rekabette olumsuz bir etki göstereceğini ileri sürmektedir. Aşağıda her iki durumda da ekonomide nasıl etkiler meydana gelebileceği

7 Heidelberg, G.; "Die Franzosen sehen den Euro nicht als Schwaechling", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 41/1996, s. 21.

ve bu gelişmelerin kısa veya uzun vadeli tahmini sonuçları konusunda bazı açıklamalar yapılacaktır. 'Güçlü' veya 'zayıf' paranın etkileri Tablo 1'de verilmektedir.

4.1. Ekonomi

Avrupa Birliği'nin önemli gayelerinden birisi, parasal birliğe gidilirken üye ülkeler arasında kurlardaki dalgalanmalara son verirken rekabet gücünün ve yatırımların asgari düzeyde etkilenmesini sağlamaktır⁸. Ayrıca bütün katılımcıların, Euro'nun politik ve ekonomik sonuçlarına sürekli katılmaları yönündeki politik ve toplumsal istekleri istikrarlı olmalıdır. Kapsamlı ve tutarlı istikrar topluluğu olarak, yani 'güçlü' Euro ile, parasal birlik üye ülkelere uzun vadeli imkânlar taniyabilir. Euro'nun kullanım alanında katılımcı ülkeler için değişim maliyetleri ve kur riskleri ortadan kalkacağından küçük ve orta boy işletmelerin Topluluk piyasasına girişi daha da kolaylaşmış olacaktır. 'Güçlü' Euro sermaye piyasasının hacmini genişletip derinlik sağlar. Hacmi genişleyen ve derinlik kazanan sermaye piyasası yatırımların finansmanının sağlanmasını kolaylaştırmış olur⁹. Yani parasal alan içinde etkin iç piyasa Avrupa firmalarına büyük bir iç pazar oluşturur ve Avrupa finans piyasaları yatırımların finansmanında daha verimli çalışır duruma gelebilirler. Dolayısıyla istikrarlı Euro Avrupa'nın ekonomik entegrasyonunu teşvik eder. Gerekli yapısal reformların gerçekleştirilmesi durumunda ise, yatırımlarda olumlu gelişmelerin yanında, uzun vadeli olarak ekonomik gelişmeyi sağlamak suretiyle istihdamda artış gerçekleştirilir.

Dolar, Yen ve diğer Avrupa Birliği üye ülkelerinin paraları karşısında 'güçlü' Euro tercih edilmesine rağmen önemli olan Euro'nun iç istikrarıdır. Paranın içe dönük istikrarı iç piyasayı daha çok geliştirme imkânına sahiptir. Sadece 'güçlü' Euro vasıtasıyla yatırımcılar ve işletmeler ileriye dönük plan yaparak, kaynakların daha etkin dağılımı sağlanmış olacak ve uygun finansman şartları gerçekleşecektir. İstikrarlı para etkinliğini firmaların kârlarında ve maliyet avantajlarında da gösterecektir. DM ölçüsünde içe dönük istikrarlı bir Euro'nun yaratılması durumunda uygun faiz oranları, istikrarlı döviz kurları, daha çok istihdam ve sağlıklı bir ekonomik gelişme 'güçlü' Euro taraftarlarıncı beklenmektedir¹⁰. Piyasaların Euro'yu 'güçlü' tahmin etmeleri ile birlikte faiz oranlarında geçici bir süre yükselme yaşandıktan sonra bu süreç son bulacaktır. Sonuçta uzun vadeli olarak bakıldığında avantajların daha ağırlıklı olduğu görülebilir.

Parasal birlik sonucu meydana gelecek önemli değişiklikler işletmeler açısından yeni bir rekabet ortamı doğuracaktır. Döviz kuru riskinin ortadan kalkması ve birliğin

8 Gaddum, J.W.; "Europa auf dem Weg zu einer Wirtschafts-und Waehrungsunion", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 14/1996, s. 8.

9 Tietmeyer, H.; "Zukunftstandort Deutschland/Europa auf dem Weg ins 21. Jahrhundert/ Mit dem Euro sicher in die Zukunft", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 64/1997, s. 3.

10 Gaddum, J.W.; "Der Finanzplatz Deutschland im internationalen Vergleich", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 59/1996, s. 4-5.

gerçekleşmesinden iki yıl sonra Euro'nun her alanda ödeme aracı olarak kullanılması vasıtasıyla büyük bir alanda mal ve hizmetlerde fiyat şeffaflığı gerçekleşecektir. Böylece değişik ürün fiyatları üzerindeki parasal örtü kalkmış olacaktır. Dolayısıyla bu gelişme yaratıcı ve yenilikçi işletmelere yeni piyasa imkânlarını da beraberinde getiren zorlu bir rekabet ortamına zemin hazırlayacaktır. Bu, küçük ve orta boy işletmeler için bir dezavantaj olmayacaktır. Günümüzdeki rekabet, daha çok 'büyük küçüğü yutar' yerine 'hızlı yavaşı yutar' şeklinde geçerlilik kazanmaktadır. Zorlu rekabet parasal birliğin iç piyasasında üye ülkelerdeki işletmelerin rekabet gücünü Avrupa dışındaki piyasalara da taşımış olacaktır. Kendi sahasında kuvvetli olan takım, dış sahalarda kendini daha iyi ispatlama imkânını elde etmiş olur¹¹. Ayrıca ekonomik, sosyal ve politik dinamizm gibi aspektler de istikrarlı parayı gerekli kılmaktadır. Sadece istikrarlı bir para da iyi bir gelecek için yeterli olmayabilir; ancak, istikrarsız bir para ile de geleceğe iyi bakabilmek pek mümkün değildir. Herşeyden önce istikrarsızlık daha çok artar. Diğer taraftan ise ekonomik, sosyal ve politik dinamizm para politikasının karşısına yeni talepler çıkarır. Örneğin bu global finans piyasaları için geçerlidir. Global finans piyasaları merkez bankalarını destekleyici rol üstlenirler. Çünkü, bu piyasalar ulusal mali politikaları disipline edici etki gösterirler. Finans piyasaları kötü uygulanan bir politikayı, örneğin uzun vadeli faizlerde, yüksek risk primleri vasıtasıyla etkili bir şekilde cezalandırırlar. Global finans piyasaları taraf olmanın yanında, bazan da oldukça zorlu partner olabilirler. Bu, özellikle döviz kurlarındaki gelişme ve böylece dış istikrar politikası için geçerlidir. Günümüzde döviz kurunu etkilemeye yönelik müdahaleler –piyasaların beklentilerine karşı– fazla bir ümit vaad etmezler. Sadece istisnai durumlarda, piyasaların bulanık olması nedeniyle ve mevcut beklentiler yönünde, bir paranın değerinde değişiklik yapmak için müdahalelerden olumlu sonuç alınabilir.

'Zayıf' Euro ise faiz seviyesini yükselteceğinden ekonomi bir bütün olarak bundan fayda elde edemeyecektir. Konjonktürel gelişmeler olumsuz etkilenen ve 'zayıf' Euro'dan beklenen pozitif büyüme ve istihdam etkileri gerçekleşmeyecektir. Uluslararası güvenirliliği azalan para olarak Euro'nun, rezerv para olarak dolara karşı rekabet edebilmesi zorlaşacaktır. Ayrıca zayıf para olarak ithalat vasıtasıyla fiyat artışları üzerinden enflasyon üye ülkelere aktarılabilir ve bu da ülkelerin uluslararası rekabet gücünü olumsuz yönde etkiler. Piyasaların Euro'nun istikrarında tereddütlerinin bulunması üçüncü ülkelere sermaye aktarımı, Avrupa'da fiyat artışları ve enflasyon ve ücret artışları ile birlikte döviz kuru sorunlarını da gündeme getirebilir. Böyle bir gelişme sonuçta ekonomiyi, özellikle küçük ve orta boy işletmeleri olumsuz etkiler¹².

11 Zeitler, F-C.; "Die Europaeische Waehrungsunion- Auswirkungen auf kleine und mittlere Unternehmen", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 66/1996, s. 9.

12 Zeitler, F-C.; "Die Europaeische Waehrungsunion- Auswirkungen auf kleine und mittlere Unternehmen", a.g.m., s. 8.

4.2. İstihdam

Parasal birlik geniş bir istikrar alanı (güçlü Euro) yaratacağından çalışanlar açısından avantajlı olduğu söylenebilir. Özellikle dar kapsamlı bir birliğin gerçekleşmesi durumunda istihdam piyasası Almanya'nın rekabet gücüne dayalı olarak ücretlerdeki belli bir azalmanın yanında iş yeri garantisi sağlanmış olur. İstikrarlı parasal birliğin diğer bir avantajı, döviz kuru risklerinin ortadan kalkması sonucu ihracatının büyük bir kısmını Avrupa ülkelerine yapan ülkelerin 'ikinci' bir fiyat ile hesap yapmak zorunda kalmayacak olmalarıdır. Geçmiş dönemde döviz kuru dalgalanmalarında meydana gelen değişikliklerin önemli oranda iş yeri kayıplarına neden olduğu Avrupa Birliği'nin vermiş olduğu rakamlarda görülmektedir; 1995 yılında ortalama 150.000 iş yeri döviz kurlarındaki aşırı dalgalanmalar sonucu yok olmuştur¹³. Ancak döviz kurlarındaki volatilité üçüncü ülkelerin paraları karşısında devam edecektir. Özellikle globalleşen ve profesyonelleşen dünyada bütün relevant veriler aynı anda kullanılabilmekte ve piyasalar spekülâtif faaliyetlere yatkınlık gösterebilmektedirler. Spekülâtif faaliyetlerin temelinde genelde ekonomik fundamental nedenler yatar; yani ekonomik büyüme, fiyatlar, faizler, borçlar, açıklar ve ödemeler bilançosundaki gelişmeler.

Parasal birlikte döviz kuru mekanizmasının dengeleyici etkisinin ortadan kalkması sonucu ücretler temel yerleşim yeri faktörü görevini üstlenecektir. Parça maliyetlerinde ücretlerin payının ortalamanın üstündeki her artışı fiyat rekabetinde bir azalışı beraberinde getirecektir; tersi durum ise rekabet avantajı sağlayacaktır. Diğer bir ifade ile verimliliğin düşük olduğu bölgelerde ve branşlarda çalışma şartlarında esneklik olmaması durumunda iş yeri değişikliği veya transfer ödemeleri gerekli olabilir¹⁴.

İşsizlik sorununa fiskal politikası açısından bakıldığında Avrupa Merkez Bankası'nın faiz oranlarını düşük tutması düşünülebilir. Bunun ötesinde Euro'nun değerinin, ihracatı artırmak ve büyümeyi teşvik etmek amacıyla ('zayıf' Euro) diğer paralar karşısında yükseltmemesi şeklinde öneriler ortaya atılabilir. Ancak bilerek paranın iç ve dış değerini düşürmeye denk olan esnek bir para politikası işsizliğin çözümünde etkili bir araç değildir. Genişletici para politikasının reel etkileri genelde kısa vadeli karakter taşırlar. İktisadi subjelerin enflasyon tecrübeleri var ise ve Merkez Bankası'nın gayesini tahmin edebiliyor iseler, output ve istihdam etkileri çok kısa vadeli olacaktır ve sonuçta enflasyonun yükseldiği görülecektir¹⁵.

13 Zeitler, F-C.; "Europäische Währungsunion-Was bringt sie dem Arbeitnehmer?", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 61/1997, s. 4.

14 Zeitler, F-C.; a.g.m., s. 5.

15 Issing, O.; "Die Europäische Währungsunion-Vision und Realität", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 63/1997, s. 6.

Döviz kuru risklerinin ortadan kalkması sonucu yatırımlarda bir artış beklenebilir. Üye ülkelerde büyümeyi teşvik edici olumlu unsurlar ortaya çıkabilir; ancak, parasal birlik ulusal karakter taşıyan mevcut yapısal problemleri çözemez. İstihdam politikası açık olarak tanımlanmış bir alan değildir; burada değişik politik faktörler rol oynamaktadır. Özellikle ulusal karakter taşıyan ücret politikası, sosyal güvenlik politikası, vergi politikası ve diğer taraftan rekabet politikası ulusal sorumlulukları artırmaktadır. Hiç bir ülke diğer bir üye ülkenin ifade edilen sosyal politikalarından önemli farklılıklar gösteren uygulamalara gidemez. Parasal birlik içinde döviz kurunun ifa ettiği fonksiyonları fiyatlar ve ücretler almaktadır, yani döviz kuru esnekliğinin yerini istihdam piyasasının esnekliği almaktadır. İşsizliğin daha da artmaması için parasal birlik çerçevesinde ücretler ve fiyatlar mevcut parasal sisteme kıyasla daha çok esnekliğe sahip olmalıdır. Ancak mevcut, kartelleşmiş bir görüntü veren ücret belirleme sistemi ve sosyal güvenlik sisteminin hantallığı değişen arz ve talep şartlarına ücretlerin uyumunu zorlaştırmaktadır. Parasal birlik söz konusu kurumsal katılıkları doğrudan etkilememekte, dolayısıyla iş gücünün mobilitesi yetersiz kalmaktadır. Parasal birliğin başarısı istikrara yönelik para politikası yanında istihdam piyasalarının esnekliğini de gerekli kılmaktadır. İstihdam piyasalarının mal ve hizmet piyasalarında sürekli olarak değişen arz ve talep şartlarına devamlı olarak uyum baskısının üstesinden gelmeleri halinde, Avrupa Merkez Bankası da 'güçlü' bir Euro için sürekli istikrar politikası izleme imkânına sahip olabilir.

Maastricht Anlaşması'na göre parasal birlik oluşturmak isteyen ülkeler, tarihsel ve kurumsal nedenlerden dolayı, farklı yaratıcılık gücü ve verimlilik gelişmesi göstermektedirler. Parasal birlik içerisinde periferi bölgelerin hızlı bir şekilde boşaltılması ihtimali, sosyal ve kültürel engeller sonucu Avrupa'daki işgücünün mobilitesi yetersiz olacaktır. AB'de günümüzde yasal mobilite sınırlamaları mevcut değildir. Bütün üye ülkeleri kapsayan bir parasal birliğin oluşması durumunda dahi, iş gücünün mobilitesi önemli oranda artacaktır beklentisinden hareket edilemez. Belki, az gelişmiş AB ülkelerinde işsizliğin ekstrem bir şekilde artması esnekliği hissedilebilir ölçüde artırılabilir.

Ayrıca parasal birliğe katılacak bütün ülkelerde ücretlerde, sendikalar bu yönde bir gelişmeyi benimsemeyeceklerinden, yeterli bölgesel esneklik olmadığından uzun vadede yüksek oranlı farklı bölgesel işsizlik oranlarının aşağı çekilmesi pek mümkün olmayabilir. Yani, ücretleri bölgesel politik ihtiyaçlara göre yönlendirme imkânının sınırlı olması ve AB bazında bölgesel periferinin ortadan kaldırılabilmesi için fiskal mekanizmaların yetersiz olması bölgesel dengesizliğin devam edeceği anlamına gelebilir. Bazı birlik öncesine kadar ekonomik açıdan önemsiz bölgelerin gelişen merkezlere dönüşmesi bile, Avrupa'da ekstrem farklı bölgesel gelişmeler olduğu gerçeğinde fazla bir değişiklik yaratmaz. Bölgesel olarak önemli dengesizliklerin yaşadığı bir Avrupa'da, DM ayarında güçlü bir Euro'nun yaratılması pek mümkün olmayabilir, çünkü daraltıcı para politikası safhaları, en fazla zaten zayıf olan bu böl-

geleri etkileyecektir. Bir ülkenin ekonomik durumu yanında, sosyo-ekonomik ve politik şartları da önem taşımaktadır¹⁶.

4.3. Yatırımlar

'Güçlü' Euro geniş hacimli ve derinliğe sahip sermaye piyasasının oluşmasına katkı sağlayacağından, yatırımların finansmanında da aynı yönde gelişmeler beklenir. Yani, ekonomik gelişme büyük ölçüde istikrarlı paraya bağlıdır. Parasal istikrar yatırım ve tasarrufu teşvik eder ve böylece gelecekteki büyümeyi ve istihdam imkânlarını etkiler. Piyasadaki yüksek düzeydeki likidite yatırımcının yanında tasarruf sahipleri de bu gelişmelerden kazançlı çıkacaktır. Ayrıca parasal alanın uyumlu olması fiyat karşılaştırmasını kolaylaştıracağından, piyasada şeffaflık artacaktır. Bu gelişme iç piyasada rekabeti tüketiciler lehine hızlandıracaktır; sonuçta, ülke ve ekonomi rekabet edebilir durumda iseler daha çok büyüme ve istihdam sağlanacaktır¹⁷.

Diğer taraftan; döviz piyasalarında düşük değerlendirilen Euro sermaye piyasalarında da pek iyi karşılanmaz. Yatırımcıların faizlerin yükselmesi yönünde talepleri olacaktır. Böylece işletmelerin finansman maliyetleri de artmış olacaktır. İlave olarak 'zayıf' Euro hammadde ve ara malları için yapılan hesapların artmasını sağlamış olur. Dolayısıyla yüksek ücret talepleri sonucu fiyat artışları yükselir; yani düşük değerli Euro enflasyonu yükselterek faizlerde yüksek risk primlerini gerekli kılar.

Tasarrufçu tasarrufunu farklı alternatiflere yatırarak 'zayıf' Euro'ya nisbeten daha çok kazanabilir. Paranın daha çok değer kaybetmesi durumunda ise, kazanan taraf daha çok finansal piyasaları en iyi tanıyan ve yatırım politikasını yönlendirebilen olacaktır. 'Zayıf' Euro, bilgi ve sosyal seviye daha çok birlikte hareket ettiklerinden dolayı, bir sosyal problem olarak da görülebilir. İstikrarlı para ise farklı yatırım alternatiflerinde kâr ve risk durumu eşittir¹⁸.

4.4. Politika

Politik ve ekonomik düşünce orta ve uzun vadeli olarak gereklidir ve birbirlerini tamamlamaktadırlar. Entegrasyonu geliştirmek ve ülkeler arasındaki ihtilafları asgariye indirmeyi gaye edinen politik amaç, sonuçta ekonomik entegrasyonun başarılı olmasını talep eder. Bunun tersi olarak; ekonomik başarı uzun vadeli olarak eko-

16 Herr, H.; "Die Europaeische Waehrungsunion als politisches Projekt", in: (Hrsg.: C. Thomasberger), Europaeische Geldpolitik zwischen Marktzwaaengen und neuen institutionellen Regelungen, Marburg 1995, s. 211-212.

17 Tietmeyer, H.; "Die Waehrungsunion als Stabilitaetsgemeinschaft", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 64/1997, s. 3.

18 Vielhaber, R.; "Die neue europaeische Waehrung muss so hart wie die Mark sein", in: Das Parlament, Nr. 33-34, 8/15 Ağustos 1997, s. 12.

nomik entegrasyonun sonuçlarını kabullenebilecek politik isteğe bağlıdır. Bu karşılıklı ilişki parasal birliğin problematliğini oluşturmaktadır. Politik isteklerin gerçekleşmesi Euro'nun sürekli olarak istikrarlı bir para olarak kalmasına ve parasal homojenlik nedeniyle üyeler arasında aşırı ekonomik ihtilafların ortaya çıkmamasına bağlıdır. Euro'nun uzun vadeli istikrarı ve parasal birliğin sürekli devamı iyi bir başlangıç için sağlam bir temelin olması yanında düşünce ve davranışta, hedeflerin değerlendirilmesinde ve etkileşimlerin analizinde politik olarak asgari birliktelik ölçüsü gereklidir. Üye ülkelerin istikrar politikasının hayata geçirilmesinde uyumda asgari ölçü, yani ahenk gereklidir. Aksi takdirde parasal birlik kimseyi mutlu etmeyebilir. Maastricht Anlaşması'nda belirtilen uyum kriterleri böylece istikrar politikası uygunluğunu ölçmektedir; zaten söz konusu kriterler yapılan görüşmelerin bir sonucudur¹⁹.

İstikrar aleyhine gerçekleşecek politik uzlaşma, tasarruf sahipleri ve yatırımcıları diğer finansal alanlara ve paralara çekebilir. Bu gelişme sonuçta Avrupa'da faizleri yukarı çekerek, ekonomik gelişme için olumsuz olacaktır. Fisher'e göre parasal istikrar herkesin çıkarıdır ve bu konuda farklı görüşler olmamalıdır. Borçlular, alacaklılar, hisse senedi sahipleri, işletmeler, işçi ve işverenler, fakir ve zenginler... Avrupa'da böyle bir istikrar konsensüsü sağlanırsa ve farklı politik çevreler aynı şekilde sorumluluklarının bilincinde olurlarsa, Euro istikrarlı, başarılı ve dünya genelinde kabul gören bir para olma şansına sahip olur ve de Avrupa'da entegrasyon alanında gelişme sağlanmış olur²⁰.

Parasal birliğe giren ülkeler ulusal para ve döviz kuru politikasından ve böylece şimdiye kadar mevcut olan hakimiyetin önemli bir bölümünden vazgeçmiş olacaktırlar. Ayrıca uygulanacak olan istikrarlı para politikasının diğer amaçlara karşı önceliğinde farklı görüşler ortaya çıkabilir. Yani parasal istikrarın önceliği büyüme, istihdam veya döviz kuru hedefleri ile ne dereceye kadar uyumlaştırılabilir. Günümüze değin politik alanda yaşanan tecrübelerin ışığında bu merkezi noktada temel iktisat politikası amaçlarının uygulanmasında geniş kapsamlı konsensüs olmaksızın ve katılımcı ülkelerin yeterli ölçüde istikrar amacını gerçekleştirme kabiliyetleri denmeden ekonomik ve parasal birlik, amaç ve çıkar farklılıklarını çözemez. Sadece bunların sonuçlarını Topluluk sahasına taşır ve buradan da potansiyel sorunlar ortaya çıkar. Hiç bir ülke sadece kendisi için parasal birlik bünyesinde istikrarı sağlayamaz ve devam ettiremez. Üye ülkelerin politikası ve ekonomisi farklı yönlere konsantre olmuşlarsa, Euro gibi uluslarüstü bir para dahi birliği sağlayamaz. Böyle bir gelişme ortak para politikasını kopma noktasına getirebilir²¹.

19 Tietmeyer, H.; "Geldwertstabilität und Soziale Marktwirtschaft im Zeitalter globaler Märkte", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 3/1997, s. 2.

20 Tietmeyer, H.; "Der Euro als Herausforderung für die deutschen Finanzmärkte", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, 62/97, s. 4.

21 Tietmeyer, H.; "Währungspolitik und europäische Integration", a.g.m., s. 4.

Bir ülke uygulamış olduğu politika vasıtasıyla bağımsız davranış için güven verici çerçeve şartlarını oluşturduktan sonra kişi ve kurumlardan daha çok sorumluluk talep edebilir. Politik amaçlara yalnız, süreklilik arz eden, ekonomik işbirliği içinde ulaşmak mümkündür. Politik bir amaç olan müşterek Avrupa dinamizmi 'güçlü' bir Euro'yu gerekli kılmaktadır. Parasal birliğin devamlı gelişimi üye ülkelerin politik ilişkilerinin ve bağlantılarının istikrarını gerektirmektedir.

5. Değerlendirme

Bütün dünya Euro projesinin nasıl gerçekleşeceğini ve ne gibi sonuçlar doğuracağını beklemektedir. Bu projenin gerçekleşeceğine kesin gözüyle bakılırken, dünya ekonomisi açısından önemli olan ise, Euro'nun istikrarlı gelişmesi durumunda dolara bir alternatif olup olmayacağıdır. Alman Merkez Bankası Başkanı Tietmeyer'in ifade ettiği gibi, Euro DM'nin pozitif gerçeğini dikkate almalı ve Dolar'dan sonra dünyada en önemli ikinci rezerv parası olması nedeniyle de bu potansiyel kullanılmalıdır. Yani Euro, Dolar'dan sonra Yen'in yanında dünya ekonomisinde (büyük oranda) önemli rezerv, işlem ve ticari para olma özelliğini elde etmelidir. Bu da paranın "güçlü" Euro olarak hayata geçmesiyle ancak mümkün olabilecektir.

Euro'nun istikrarlı bir para olması durumunda Avrupa'daki entegrasyon süreci daha da hızlanacak, rekabet artacak ve böylece ekonominin gücü daha iyi bir düzeye gelmiş olacaktır. Bu gelişme Avrupa'nın dünyadaki politik pozisyonunu kuvvetlendirecektir.

Anlaşma'da ifade edilen sürekli uyum ve Avrupa Merkez Bankası'nın bağımsızlığı için söz konusu uyum kriterlerinin eksiksiz yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu, parasal birliğin temelde istikrarını korumak ve devam ettirebilmek, yani 'güçlü' para olma özelliğini elde etmek için önem taşımaktadır. Maastricht Anlaşması'nın kriterleri yumuşatılması durumunda her ülke kendi iç politik diktesine uyar, iktisat politikasında kendi yolunu çizer. Bu, parasal birliğin sonu anlamına gelebilir. Bütün vagonların aynı tempoda, aynı yöne doğru hareket etmemeleri durumunda tren raydan çıkmış olur. Parasal birlik politik birliği gerçekleştirmez, bunu gerekli kılar: Müşterek gelecek vizyonu²².

'Euro istihdam sorunlarını çözer ve döviz kur riskini tamamen ortadan kaldırır' anlamına gelebilecek beklenti veya tahminler pek gerçekçi değildir. Bu konularda daha gerçekçi olmak gerekmektedir. Çünkü; global piyasaların günümüzde ve yarın Avrupa'da ekonomik ve politik açıdan sebebiyet verebilecekleri önemli yapısal sorunları Euro çözemeyebilir. Ayrıca Euro iç süreçteki gelişmeleri ikame etmez, tam

22 Joffe, J.; "Bonn und Paris würgen am Euro", 32/97, in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 32/1997, s. 14.

tersi döviz kurunu devamlı uyumlaŐtırmaya çalıŐan ölkelerde maliye politikasında disiplin ve daha çok esneklik talep eder. Euro'nun büyüme ve istihdam açısından daha olumlu bir ortam oluşturabilmesi için sürekli istikrar içinde olması gereklidir. İstikrarlı para fiyat sistemini daha şeffaf ve iç piyasayı daha etkin duruma getirir; yatırımların daha iyi hesaplanmasını ve düşük oranlı faizlerin gerçekleşmesini sağlar; büyüme ve istihdam için değişik imkânlar ve yeni perspektifler sunar. Sonuçta istikrarlı para sosyal adaletin önemli bir parçasını oluşturur²³. Yani piyasa ekonomisinin fonksiyonlitesinin yanında, sosyal istikrar için de gereklidir. Yalnız Euro'nun istikrarının sağlanabilmesi için her alanda desteğe ihtiyacı vardır. Tam bağımsız bir Avrupa Merkez Bankası'nın kurulması, maliye ve sosyal politikalarının sürekli disipline edilmesi ve istikrarın önemini kavrayan bir kamuoyunun oluşturulması istikrar için gerekli desteklerin başında gelmektedir.

23 Tietmeyer, H.; "Zukunftstandort Deutschland/Europa auf dem Weg ins 21. Jahrhundert/Mit dem Euro sicher in die Zukunft", a.g.m., s. 2.

TABLO 1: “GÜÇLÜ” VE “ZAYIF” EURO’NUN ETKİLERİ

'Güçlü' Euro (6-7 Katılımcı Ülke: Almanya, Fransa, Hollanda, Belçika, Lüksemburg, Finlandiya, Avusturya)	'Zayıf' Euro (11 Katılımcı Ülke: İngiltere, Danimarka, İsveç, Yunanistan dışındaki bütün AB-Ülkeleri)
---	--

Ekonomi	Kısa Vadeli	Uzun Vadeli	Kısa Vadeli	Uzun Vadeli
	kolayca piyasaya giriş: Avrupa'daki piyasa gelirlerinden kazanç sağlama şansı (belirli bankaların, endüstri, ihracat v.b. pazar sınırlarının ortadan kalkması)			
	yeni piyasa oluşumlarına hızlı uyum vasıtasıyla rekabet şansı	artan ücret baskısı = daha iyi uluslararası rekabet gücü	yeni piyasa oluşumlarına hızlı uyum vasıtasıyla rekabet şansı	
	ülke riski ve böylece risk giderici maliyetler kalkmakta (çünkü, Birliğe sadece güçlü paraya sahip ülkeler katılıyor)		teminat risklerinin ve maliyetlerinin ortadan kalkması (ihracat)	
		Yüksek konjonktür safhasında da düşük ve yüksek faiz sonucu kâr veya risk. Sebep: AB Merkez Bankası her ülkedeki değişik konjonktürel gelişmeler üzerine farklı reaksiyon gösteremez	finansal piyasalardaki güven yetersizliği sonucu sürekli yüksek faiz seviyesi	
	yüksek değişim maliyetleri (elektronik data, çalışma partneri arayışı, otomatların yenide düzenlenmesi, muhasebe kayıtlarının artması, iyi yönlü fiyat belirlenmesi)		yüksek değişim maliyetleri (elektronik data, çalışma partneri arayışı, muhasebe kayıtlarının artması...)	
	yukarıya doğru fiyat uyumu (perakende ticaret)	artan fiyat baskısı		ücret artışı taleplerinde yükselme
İş Piyasası		yerleşim yeri cazibesinin faydası (Almanya), artan büyüme = daha çok iş alanları		yerleşim yeri aktivitesinin azalması = iş yerlerinin kaybı
		gelir riski: ücret baskısı		gelir riski: ücret baskısı ve enflasyon
İşsizlik	sosyal sistemde gider oranları üzerinde önemli baskı			

Tablo 1 (devam)

Tüketici		fiyatlardaki şeffaflık sonucu fiyatların düşme eğilimi (pahalı ürünlerde, örneğin: otomobil)	döviz kuru avantajları sonucu oluşan ucuz tatilin ortadan kalkması	
	Turizm: Avrupa'da değişim maliyetleri ortadan kalkıyor			
	fiyatlardaki kusurların toparlanması sonucu risk oluşumu çünkü işletmeler değişim maliyetlerini aktarmak isteyecekler		Fiyatların yükseltilmesi ihtimali daha çoktur, çünkü işletmeler değişim maliyetlerini aktarmak isteyeceklerdir	enflasyon seviyelerinde fiyat artışları
Yatırımcı	geniş yatırım çeşitliliği: kâr ve risk aynı anda			enflasyon sonucu değer kaybı
	yüksek faiz	tasarruf edilenin relatif olarak değerini koruması	Yüksek faiz	
	döviz değişimi öncesinde spekülâtif kayıplar sonucu bütün (örneğin: DM) tasarruflar için devalüasyon riski		döviz değişimi öncesinde spekülâtif kayıplar sonucu bütün (örneğin: DM) tasarruflar için artan devalüasyon riski	
Hisse senedi yatırımcı.	hisse senetleri enflasyondan doğrudan etkilenmemektedirler		ihracata dönük şirketlerde şans	
	yüksek faizler Borsa için "zehirdir"		yüksek faizler Borsa için "zehirdir", sebebi: işletmeler yatırım kredilerinin faiz yükünü dengeleyebilmek için önemli oranlarda gelir elde etmek zorundadır; gelirlerin azaltılması	
Gayri Menkul Sahipleri Gayri Menkul Talep ed.	gayri menkullere yönelik fiyatları artırır	Gayri menkuller cazibesini kaybediyor	Gayri menkullere kayış değer artışlarını meydana getirir	
	artan faiz oranı elde etme maliyetini artırıyor		yüksek faiz oranı elde etme maliyetini yükseltiyor	yüksek enflasyon tasarruf edilenin değerini düşürüyor: reel değerlerin fiyatlarını ödeyebilmek için satın alma gücü yetersiz

Tablo 1 (devam)

Politika		ilave iş sahalarının oluşma ümidi		
		Avrupa'nın siyasal bütünleşmesi ümidi		enflasyon sayesinde devletin borçlarının azalması
		Avrupa'nın ikiye bölünme riski (çünkü AB'nin güneyindeki ülkeler uzun vadede parasal birliğin içinde yer almaları mümkün görülmektedir;		Parasal istikrarda farklı görüşlerin sürekli değişmesi sonucu Avrupa'nın ikiye bölünme riski (barış ortamından uzaklaşma)
		rekabet gücü düşük olan AB ülkelerine transfer ödemeleri		rekabet gücü düşük olan AB ülkelerine transfer ödemeleri

Kaynak: Vielhaber, R., "Die neue europäische Währung muss so hart wie die Mark sein", in: Das Parlament, Nr. 33-34, 8/15 Ağustos 1997, s: 12

* * *

Summary

This study discusses what kinds of economic and political effects the cases of both a "hard" and a "soft" Euromoney could have on Europe, and what kinds of economic or political advantages or risks they could bring. Having a stable currency, Monetary Union can lead to economic and political development of Europe and bring some economic advantages. The Euro will eliminate exchange rate risks and transaction costs among countries in the Union. Thus, financial markets will become more effective; all markets will become more transparent; and competition among member countries will increase. As a result, a stable Euro will develop the common market and increase economic co-operation among enterprises. However, more competition requires radical and dramatic structural changes and more flexible enterprises, entrepreneurs, and national economic and social policies. Consequently, a stable Euro will help to realize a more integrated European market.

KAYNAKÇA

Bofinger, P.; "Der Euro vor der Einführung", in: Aus Politik und Zeitgeschichte, Beilage/Das Parlament, Bonn, 47/1997.

Gaddum, J.W.; "Europa auf dem Weg zu einer Wirtschafts-und Waehrungsunion", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 14/1996.

Gaddum, J.W.; "Der Finanzplatz Deutschland im internationalen Vergleich", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 59/1996.

Heidelberg, G.; "Die Franzosen sehen den Euro nicht als Schwaechling", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 41/1996.

Herr, H.; "Die Europaeische Waehrungsunion als politisches Projekt", in: (Hrsg.: C Thomasberger), Europaeische Geldpolitik zwischen Marktzwaaengen und neuen institutionellen Regelungen, Marburg 1995.

Issing, O.; "Die Europaeische Waehrungsunion-Vision und Realitaet", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 63/1997.

J.M. Neumann, M.; "Ist Europa schon reif für die Waehrungsunion?", in: Aus Politik und Zeitgeschichte, Beilage/Das Parlament, Bonn, 47/1997.

Meister, E.; "Aktuelle Fragen der europaeischen Waehrungsunion und der Beschaeftigungspolitik", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 32/1997.

M. Schmiedhuber, P.; "Die Europaeische Waehrung-Voraussetzungen der Einheitswaehrung", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 6/1996.

Münster, W.; "Der Euro wird weich", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 4/1997.

Tietmeyer, H.; "Waehrungspolitik und europaeische Integration", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 60/1997.

Tietmeyer, h.; "Zukunftstandort Deutschland/Europa auf dem Weg ins 21. Jahrhundert/ Mit dem Euro sicher in die Zukunft", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 64/1997.

Tietmeyer, H.; "Die Waehrungsunion als Stabilitaetsgemeinschaft", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 64/1997.

Tietmeyer, H.; "Geldwertstabilität und Soziale Marktwirtschaft im Zeitalter globaler Märkte", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 3/1997.

Tietmeyer, H.; "Der Euro als Herausforderung für die deutschen Finanzmärkte", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 62/97.

Vielhaber, R.; "Die neue europäische Währung muss so hart wie die Mark sein", in: Das Parlament, Nr. 33-34, Bonn 1997.

Zeitler, F-C.; "Die Europäische Währungsunion- Auswirkungen auf kleine und mittlere Unternehmen", in: DBundesbank, Auszüge Aus Frankfurt, Presseartikeln, 66/1996.

Zeitler, F-C.; "Europäische Währungsunion-Was bringt sie dem Arbeitnehmer?", in: DBundesbank, Auszüge Aus Presseartikeln, Frankfurt, 61/1997.